

Posudek na dizertační práci

Daniel Feranc: Heřman Tyl. Praha 2012.

Daniel Feranc si pro téma své dizertační práce vybral důležité téma, týkající se biografického zachycení nepřehlédnutelné osobnosti řeholního života, pronásledovaného v době nacismu i komunismu, premonstrátského kněze Heřmana Tyla. Zpracovává zde podrobně jeho osudy a jednotlivé kapitoly podávají velice plastický obraz jeho života a prezentují velmi dobře různorodé oblasti, v nichž se jeho život pohyboval. Velký prostor má práci zachycení jeho věznění oběma totalitními režimy. Velmi důležité se mi jeví, že Feranc se pokusil zachytit ve své práci Tylovo působení jako kněze v koncentračních táborech, protože toto téma je přínosné pro pochopení role, kterou jak kněží, tak církve jako celek sehrávala během druhé světové války. Velká část dizertační práce je logicky věnována životu Heřmana Tyla v komunistickém režimu, odporu, který vůči němu projevoval a podrobnému popisu jeho zatčení, vyšetřování a věznění komunistickou mocí. Oceňuji fakt, že do těchto pasáží byla zařazena i část o pronásledování dalších členů premonstrátské řeholní komunity. Jako mimořádně přínosné vidím i závěrečné části Tylova příběhu, které zahrnují jak 60. léta, Pražské jaro, normalizační éru i krátký úsek polistopadového vývoje do jeho smrti v roce 1993. Věnuje se tak reakci na proměny duchovního života i liturgie na konkrétních příkladech i v činnosti Heřmana Tyla, které otevřel II. Vatikánský koncil. Tyl tyto změny aktivně podporoval a nové podněty se snažil i v pastorači realizovat. Zachycení způsobů realizace koncilových myšlenek v českém katolickém prostředí považuji za velmi důležité téma, kterému je potřeba věnovat v české historiografii k církevnímu životu větší pozornost.

K práci mám ovšem i připomínky, jež vychází z autorova metodologického postupu. Tato práce je totiž především faktografickým sumářem, který reprodukuje autorovy poznatky, získané především k osobnosti

Heřmana Tyla a jeho okolí. Mohly se v ní z metodologického hlediska daleko více projevit trendy soudobého historického bádání, které ukazují, že s biografiemi daných osobností je spojena také možnost podat v širších souvislostech výpověď nejen o ní, ale také o době, v níž žila, a která ji ovlivňovala, tedy v rámci sociální a společenské interakce. To platí samozřejmě i pro církevní osobnosti. V části, věnované působení Heřmana Tyla jako převora-administrátora kláštera Teplé, autor správně zmiňuje, že Tyl byl ve snahách o revitalizaci kláštera konfrontován s rostoucími tendencemi ke komunistickému zasahování do společenského života. Více mohla být pojednána témata, která se týkají obecnějších poválečných proměn pohraničních regionů z hlediska zásadních sociálních a kulturních transformací, které se v něm odehrávají po odsunu německého obyvatelstva. To by umožnilo vysvětlit změněnou pozici katolické církve i jejích představitelů v poválečných politických i společenských podmínkách.

Autor si však vytvořil solidní heuristickou základnu a z textu je patrná jeho intenzivní badatelská práce a široká obeznámenost s dostupným materiálem v podobě pramenů i literatury, včetně metod orální historie. Prostřednictvím rozhovorů s pamětníky získával pro práci další neznámá fakta. Zohlednil i nové tituly, které vyšly. Ferancova práce je také velmi dobře a přehledně strukturována. Podařilo se mu vytvořit ucelenou biografii této významné osobnosti duchovních dějin českých zemí 20. století. Práci plně doporučuji k obhajobě.

Doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D.

Historický ústav AV ČR, v.v.i.

Prosecká 76

190 00 Praha 9